

Wacław Idziak

WYMYŚLIĆ WIEŚ OD NOWA

WIOSKI TEMATYCZNE

KOSZALIN 2008

Publikacja została przygotowana przy udziale środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL.
Treść publikacji może nie odzwierciedlać poglądów Unii Europejskiej lub rządu polskiego.

Wydawcy:

Fundacja Wspomagania Wsi
Koszalińskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne
Stowarzyszenie Hobbiton
Stowarzyszenie SOSW i Wsi Podgórci
Fundacja Odnowa Wsi

Współpraca redakcyjna: Małgorzata Kołowska

Korekta: dr Andrzej Chludziński

Autorzy fotografii:

Karolina Asanowicz, Andrzej Dębowski, Maria Idziak, Andrzej Kulig, Paweł Lewandowski, Marek Spodymek, Stanisław Rybicki, Piotr Tyszko-Chmielowski, Ewelina Zwolan, Waldemar Kosowski, Danuta Andrzejewska

Autorzy rysunków: Ryszard Dąbrowski, Michał Dąbrowski, Piotr Idziak

Projekt okładki: Karolina Asanowicz, Katarzyna Stępień

Koszalin 2008

Opracowanie i druk:

Wydawnictwo „Alta Press”
www.altapress.pl

ISBN 978-83-925010-6-0

*Największe niebezpieczeństwo
Dla nas wszystkich
To nie to, że mierzymy zbyt wysoko
I nie osiągamy tego,
Lecz to, że chcemy zbyt mało
I osiągamy to.*

Michał Anioł

Wstęp

Wieś kojarzona ciągle z rolnictwem przestaje być rolnicza. Wprawdzie dalej uprawiane są pola, ale rzadziej już usłyszeć można na wsi porykiwanie krów prowadzonych na pastwisko, kwiczenie świń, domagających się wieczornej stawy, a nawet gdakanie kur i pianie kogutów. Policzmy rolników w znanych sobie wsiach, żeby przekonać się, czym i z czego żyje dzisiaj wieś. Problem ten nie dotyczy tylko polskiej wsi. W całym świecie obserwuje się tendencje określane jako ewolucję sektorów gospodarki, w której najpierw największe znaczenie miało rolnictwo (sektor I), później przemysł (sektor II), a obecnie usługi (sektor III). W sektorze trzecim gospodarka staje się mniej dotykana, dematerializuje się. Na znaczeniu zyskują w niej wiedza, doznania i twórczość.

Tam, gdzie stare się kończy, coś nowego może się zacząć. Na kongresie „Nowa wieś”, który odbył się we wrześniu 2000 roku w Konstancji, delegaci z jedenastu krajów europejskich po dyskusji o wsi w XXI wieku przyjęli deklarację pn. „Nowa wieś powstaje w głowie”, dając tym do zrozumienia, że nową wieś trzeba wymyślić, bo może nawet bardziej niż pieniędzy potrzeba nam dzisiaj świeżych pomysłów na miejsce wsi w zmieniającej się gospodarce. Warto do tego dodać, że nowa wieś powstaje także w sercu. Rodzi się z chęci zmiany swego losu, wiary, że to jest możliwe tu na wsi, a nie tylko w mieście, czy za granicą, i z odwagi do wystawienia się na niepewne, ryzykowne i śmieszne.

Jednym ze sposobów na znalezienie miejsca dla mieszkańców wsi w zmieniającej się gospodarce jest tworzenie wiosek tematycznych, czyli takich, których rozwój podporządkowany jest wiodącej idei, tematowi. Wieś dzięki temu staje się wyróżnialna i jedyna w swoim rodzaju. Wieś koncentrująca się na określonym kierunku, temacie rozwoju, w porównaniu z innymi wsiami o podobnym stanie wyjściowym, rozwija się lepiej pod względem gospodarczym i społecznym. We wsi takiej wzrasta też poziom optymizmu.

Żeby wymyślić wieś na nowo, trzeba odkryć siłę marzeń i twórczości, gdy inni mówią „powinniśmy być realistami, bez pieniędzy nic się nie zrobi”. Pobudzić w sobie entuzjazm, gdy słyszymy „to się nie opłaci, nie warto”. Odważyć się na próbowanie, gdy mówią „głupi, po co ci to?”. Wierzyć w sukces, słysząc „to się na pewno nie uda”. Nauczyć się na powrót zabawy, odkryć w sobie dziecko i twórczy potencjał, mimo narażania się na śmieszność i docinki. Połączyć swoje siły z innymi i współpracować, gdy twierdzą, że „spółki zjadły jaskółki”. Być optymistą i marzycielem nawet wtedy, gdy otacza nas bylejakość i pesymizm. Wreszcie, mimo kłód rzucanych pod nogi, zabrać się do pracy i krok po kroku realizować marzenia.

Wioska tematyczna nie jest cudownym lekarstwem na problemy wsi, nie każda wieś może i powinna być wioską tematyczną. Jest to tylko jedna z możliwości poprawy sytuacji mieszkańców wsi, szczególnie wsi leżących z dala od miast i dobrych dróg, pozbawionych wyraźnych atrakcji turystycznych, wsi, w których mawia się: tu nie ma nic ciekawego, tu nie ma perspektyw.

Niniejsza publikacja pomyślana jest jako poradnik tworzenia wiosek tematycznych. Powstała na podstawie doświadczeń zebranych w trakcie zakładania wiosek tematycznych przez Partnerstwo „Razem” w ramach Programu Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL. Wśród materiałów źródłowych wykorzystanych w tej książce ważne miejsce zajmują opracowania i raporty przygotowane przez ekspertów tego partnerstwa. Książka przeznaczona jest dla mieszkańców wsi, jak i osób spoza wsi zainteresowanych znalezieniem dla niej miejsca we współczesnym świecie.

Działania związane z tworzeniem wiosek tematycznych prowadzone były od czerwca 2005 do końca marca 2008 roku. Obok wzmocnienia specjalizacji Sierakowa Sławińskiego (Wioska Hobbitów) powstały podstawy czterech innych wiosek tematycznych zlokalizowanych na terenie gmin Sianów i Malechowo w województwie zachodniopomorskim: Dąbrowa (Wioska Zdrowego Życia), Iwęcino (Wioska Końca Świata), Paproty (Wioska Labiryntów) i Podgórze (Wioska Bajki i Rowerów). Wioski te leżą w niewielkich odległościach od siebie i współpracują ze sobą, tworząc załączki wspólnej oferty.

Z tej książki dowiemy się między innymi:

- Co to są wioski tematyczne, gdzie można je spotkać i jak się je tworzy?
- Co to jest marketing miejsca?
- Jakie teorie i metody mogą być pomocne w tworzeniu wiosek tematycznych?
- Jakie są etapy tworzenia wioski tematycznej?
- Do czego potrzebna jest wyobraźnia przy tworzeniu wioski tematycznej i jak jej używać?
- Jak twórczość i zabawa mogą pomóc w rozwoju wsi?
- Jak mieszkańcy wsi mogą zarabiać na wiedzy, doznaniach i twórczości?
- Do czego przydaje się żonglowanie?

Skoro nowa wieś powstaje w głowie i w sercu, to proponujemy tu również ćwiczenia, zabawy i testy, które pomogą przygotować nasze głowy i serca do tego trudnego, ale jakże potrzebnego zadania, którym jest wprowadzanie społeczności naszych wsi w nowe czasy. Wybitny polski artysta Władysław Hasior powiedział kiedyś, że możemy ubarwiać swoje życie i wzbogacać je, czerpiąc z takich zasobów, jak:

- prywatny kapitał poezji,
- wolna i zuchwała wyobraźnia,
- gwałtowne źródła inspiracji.

Zapraszam do szukania i rozwijania tych zasobów. A gdy dołożymy do nich jeszcze trochę wiedzy, pracy i pieniędzy, to uda się nam upiększyć i wzbogacić życie naszych wsi.

Dziękuję wszystkim, którzy przyczynili się do powstania tej książki.

Wacław Idziak

Partnerzy Partnerstwa „Razem”:

Fundacja Wspomagania Wsi z Warszawy (administrator projektu)

Koszalińskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne z Koszalina

Stowarzyszenie „Hobbiton” z Sierakowa Sławieńskiego

Stowarzyszenie Rozwoju SOSW i Wsi Podgórki „Razem w Przyszłość”

Fundacja „Odnowa Wsi” z Malechowa

Stowarzyszenie „Edukacja Inaczej” z Aptynt (ewaluator projektu)

Rodzicom